

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Дніпровський державний
агарно-економічний
університет

Видавництво ТОВ «ДКС-центр»

Ефективна економіка № 12, 2017

УДК 336.49:378.3

O. В. Тимошенко,

к. е. н., доцент кафедри фінансів та банківської справи,

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», м. Полтава

О. Ю. Бучка,

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів та банківської справи,

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», м. Полтава

ЕНДАВМЕНТ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Oksana V. Tymoshenko,

Ph.D. in Economic, Associate Professor of Finance and Banking of the higher education institution

Ukoopspilka "Poltava University of Economics and Trade", Poltava city

Olga Y. Butska,

Ph.D. in Economic, Associate Professor , Associate Professor of Finance and Banking of the higher education institution

Ukoopspilka "Poltava University of Economics and Trade", Poltava city

ENDOWMENT AS A SOURCE OF FINANCIAL ASSURANCE OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTION

У статті розкрито сутність поняття ендавменту у вищих навчальних закладах, визначено необхідність, передумови та причини створення ендавмент-фондів у сфері вищої освіти України, етапи організації їх діяльності. Досліджено практику фінансування вищих навчальних закладів за рахунок формування ендавмент-фондів. Вивчено зарубіжний досвід створення відповідних фондів, умов їх функціонування, напрямів інвестування та використання коштів. Оцінено можливості адаптації досвіду формування ендавмент-фондів в системі фінансового забезпечення вищих навчальних закладів України. Охарактеризовано проблемні питання та перспективи створення ендавмент-фондів у сфері вищої освіти України. Розроблено концептуальні заходи з покращення фінансового забезпечення вищих навчальних закладів України за рахунок додаткових фінансових ресурсів. Визначено переваги організації та функціонування ендавментів у вищих навчальних закладах України.

The article describes the essence of the notion of an entanglement in higher educational institutions, determines the necessity, preconditions and causes of the creation of the endowment funds in the field of higher education of Ukraine, the stages of organization of their activities. The practice of funding of Higher Educational Institution by forming endowment funds is explored in the article. Foreign experience of creating relevant funds, conditions of their functioning, directions of investments and usage offinancial resources is studied. Possibility of adaptation of the experience of forming endowment funds in financial assurance system of higher education in Ukraine is estimated. The problematic issues and perspectives of the creation of the endowment funds in the sphere of higher education of Ukraine are characterized. Conceptual measures for improving financial assurance of Higher Educational Institution in Ukraine at the expense of financial resources are developed. The advantages of organization and functioning of the institutions in higher educational institutions of Ukraine are determined.

Ключові слова: ендавмент; ендавмент-фонд, фінансове забезпечення вищої освіти; благодійний фонд.

Keywords: endowment; endowment fund, financial assurance of higher education; Charitable Foundation.

Постановка проблеми. Сутнісні глобалізаційні зміни в економіці України потребують розвитку нових підходів до управління сферою вищої освіти, яка є інтегральною сукупністю освітніх структур, відносин, діяльності та свідомості, що забезпечує відтворення і розвиток інтелектуального потенціалу суспільства. Це є можливим лише при умові достатнього стабільного фінансування освітньої діяльності. Сучасний стан фінансового забезпечення вищих навчальних закладів свідчить про вимушений пошук додаткових джерел фінансових ресурсів та потребує втілення передових найефективніших та найонтимальніших практик фінансування освітньої та наукової діяльності. Все це підтверджує актуальність розвитку ендавменту в системі фінансового забезпечення вищих навчальних закладів України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблемних питань фінансового забезпечення вищої освіти приділяли значну увагу такі вчені-економісти, як: К. Бахтаєва [14], О. М. Волкова [5], М. А. Ісаєва [3], М. Кудинова [14], А. В. Леонов [4], Я. Миркин [14], Ю. Н. Нестеренко [5], Л. Прус [8], К. Рябков [9], О. Субанова [11] та інші. Водночас, недостатні уваги приділено вивченню можливостей розвитку ендавменту в системі фінансового забезпечення вищих навчальних закладів України. Досліджені потребують також організаційні засади створення ендавментів в Україні та оцінка результатів функціонування ендавмент-фондів як додаткового джерела фінансування системи вищої освіти.

Формулювання цілей статті. Основні цілі дослідження полягають у вивченні світового досвіду особливостей фінансування вищої освіти за рахунок розвитку інституту ендавменту та виявлення проблемних питань його формування в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. У науковій літературі поняття «ендавмент» (ендавмент, ендавмент-фонд, статій фонд) походить від англ. «endowment», що в перекладі звучить як обдарування. Відповідний термін є традиційним інструментом недержавного фінансування діяльності некомерційних структур зарубіжних країн.

Ендавмент – це цільовий капітал [8] або сума коштів чи цінних паперів у безстроковому фонді, який створюється на основі благодійних внесків від донорів [9]. Також ендавмент розглядають як безстроковий дар у вигляді коштів або майна, що передані організації на спеціальні цілі [11].

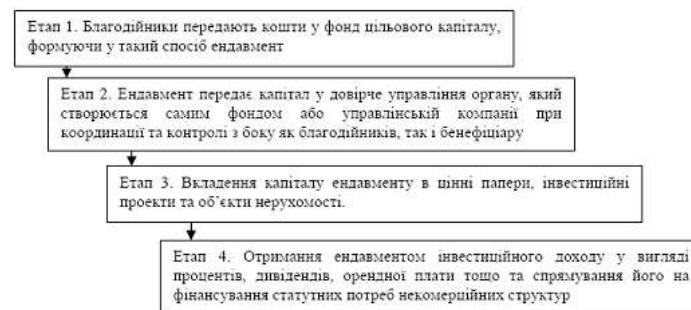
Фактично ендавмент є додатковим джерелом фінансового забезпечення статутних потреб некомерційних організацій у вигляді майнових активів, що вкладаються в реальні та фінансові інвестиції. Основною відмінністю ендавменту від благодійного внеску є те, що він не витрачається відразу, а є недоторканім, і являє собою інвестиції, що передаються в довірче управління з метою отримання регулярного довгострокового доходу. Саме доходи витрачаються на статутні цілі некомерційної організації.

Етапи організації діяльності ендавменту представлено на рис. 1.

Найбільш відомі ендавменти – Нобелівський, Фонд Сороса, аналітичні центри провідних партій США, Фонд Карнегі за міжнародний мир (Carnegie Endowment for International Peace — CEIP), Олімпійський ендавмент США (U.S. Olympic Endowment).

У сфері вищої освіти місце виникнення першого ендавменту є дискусійним. Історики вважають, що перший аналог сучасних ендавментів з'явився у Стародавній Греції у 380 р. до н.е., сформований відомим філософом Платоном, який призначався для розвитку Платонівської Академії, релігійно-філософського союзу [7]. Інші дослідники вважають, що вперше ендавмент-фонди виникли у 1502 р. у Великій Британії, коли Леді Маргарет Бюфорт внесла пожертву на створення кафедр богослов'я в університетах Оксфорду і Кембріджу [14].

Проте на нашу думку, вицезазначені ендавмент-фонди є аналогом традиційних благодійних фондів. Тому вважаємо, що вперше ендавменти як засіб недержавної підтримки університетів виникли в США. Один з найбільших фондів був створений при гарвардському університеті в 1649 році, засновниками якого були випускники Гарварду.

Рис. 1. Етапи організації діяльності ендавменту некомерційних структур

[авторська розробка]

На сьогодні ендавмента є потужним джерелом фінансового забезпечення інноваційних навчальних програм, наукових досліджень. Ефективність їх функціонування, на нашу думку, доцільно оцінювати за абсолютним розміром ендавмент-фонду, прибутковістю інвестицій та напрямами використання інвестиційного доходу.

Розмір капіталу ендавмент-фондів 80 університетів світу перевищує 1 млрд. дол. США. Рейтинг найбільш відомих університетів світу за розміром ендавменту станом на кінець 2014 року представлено в таблиці 1.

Таблиця 1.

Рейтинг	Університет
1	Гарвардський університет
2	Єльський університет
3	Система університету Техасу
4	Станфордський університет
5	Принстонський університет (https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D1%83%D0%BD%D1%8F)
6	НТУ ім. короля Абдалли
7	Массачусетський технологічний інститут
8	Кембриджський університет
9	Оксфордський університет
10	Університет Короля Сауда
11	Осакський університет
12	Кютський університет
13	Торонський університет
14	Національний університет Сінгапуру
15	Наньянський технологічний університет
16	Університет Сіднея
17	Університет Мельбурна
18	Університет Британської Колумбії
19	Університет Макгілла
20	Альбертський університет
21	Університет «Квінз»
22	Університет МакМастер
23	Університет Західного Онтаріо
24	Університет Далхаузі
25	Університет Саймона Фрейзера
26	Університет Вікторії
27	Московський інститут міжнародних відносин
28	Європейський університет у Санкт-Петербурзі
29	Російська економічна школа
30	Фінансовий університет при Уряді РФ

Джерело: побудовано на основі даних [9]

Середня прибутковість ендавменту основних університетів США у 2015 році складала 16,7% (рис. 2). Прослідковується обернено пропорційна залежність між абсолютним розміром ендавменту та рівнем його дохідності. Так, вищу дохідність мали університети Ліги Плюща, абсолютний розмір ендаментів яких був незначним.

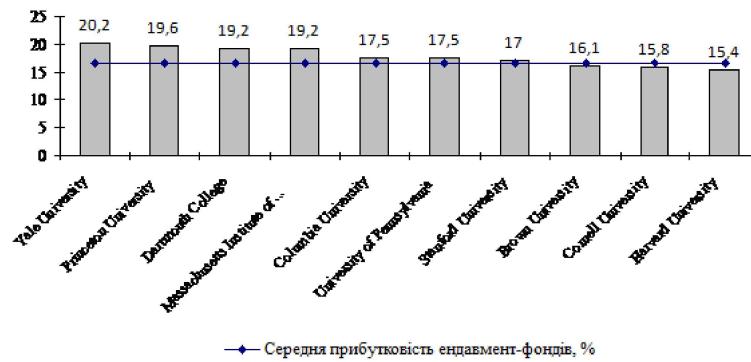

Рис. 2. Прибутковість інвестицій ендавмент-фондів основних університетів США за 2015 рік
Джерело: побудовано на основі даних [15-17]

Як свідчить досвід вищезазначених університетів основною метою створення ендавмент-фондів є забезпечення будівництва нових корпусів, підтримка бібліотечних фондів, розвитку інфраструктури, формування преміальних для співробітників і студентів, виплати стипендій або грантів викладачам, фінансування досліджень, організація спортивних заходів.

З метою покращення фінансового забезпечення вищих навчальних закладів України цікавим є вивчення досвіду формування та функціонування ендавментів не тільки провідних університетів світу, а й Російської Федерації. Розвиток ендавментів у цій країні було започатковано у 2006 році з прийняттям Закону РФ «Про порядок формування та використання цільового капіталу некомерційних організацій» [1]. Сьогодні ендавменти в Російській Федерації створені при більшості навчальних закладів. Заслуговують на увагу той факт, що 60% усіх ендавмент-фондів були створені у першій двох роках після введення в дію вищезазначеного закону. Формування та функціонування ендавментів у Російській Федерації має свої відмінні риси порівняно із їх діяльністю у системі вищої освіти США (табл.2).

Таблиця 2.

Порівняння формування та функціонування ендавмент-фондів в системі вищої освіти США та Російської Федерації

Критерій	Сполучені штати Америки	Російська Федерація
1. Мінімальний розмір ендавмент-фонду	25 тис. дол. США	3 млн руб.
2.Період функціонування фонду	не визначається	не менше 10 років
3. Форми інвестування коштів в ендавмент-фонд	грошові кошти, цінні папери, нерухомість, земельна ділянка та інші активи	виключно грошові кошти
4. Середня дохідність ендавмент-фондів, %	16,7	10,6
5. Умова передачі цільового капіталу керуючої компанії	можливо, але не обов'язково	обов'язково
6. Період подання звітності	протягом трьох років з моменту формування фонду (надалі не обов'язково)	щорічно з дати формування фонду
7. Санкції за нецільове використання коштів	кошти ендаументів можуть бути включені до бази оподаткування донора (у т. ч. виставлені штрафні податкові санкції)	розформування цільового капіталу

Джерело: побудовано на основі [3; 4; 5]

В Україні вперше термін «ендавмент» з'явився в таких нормативно-правових актах як Податковий кодекс України, закони України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» від 2012 року та «Про вищу освіту» від 2014 року. Останнім зазначено, що ендавмент (сталий фонд) вищого навчального закладу – це сукупні кошти або вартість іншого майна, що призначена для інвестування або капіталізації на строк не менше 36 місяців, пасивні доходи від якої використовуються вищим навчальним закладом з метою здійснення його статутної діяльності у порядку, визначеному благодійником або уповноваженою ним особою [2].

Перший ендавмент в Україні було створено за ініціативою дирекції Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка у жовтні 2012 року. Ендавмент-фонд розвитку Інституту міжнародних відносин на сьогодні вже акумулював близько 245,3 тис. грн від 21 благодійника [12]. З 2014 року на базі Львівського інституту при Університеті банківської справи випускниками діє Фонд розвитку банківської освіти та науки, абсолютний розмір цільового капіталу якого на кінець 2015 року склав 760 тис. грн. [13]. Метою створення вищезазначених ендавмент-фондів є забезпечення фінансової стабільності вищих навчальних закладів, успішної реалізації освітніх та наукових програм і проектів, підтримка обдарованої молоді, розвиток інфраструктури та незалежність від економічних і суспільних коливань.

Дані рисунків 3 і 4 свідчать про низький рівень дохідності цільового капіталу Фонду розвитку банківської освіти та науки. За 2015 рік значення цього показника складає 2,7 %. На сьогодні важко оцінити ефективність діяльності вищезазначеного ендавмент-фонду, оскільки він лише розпочав свою роботу. Для порівняння дохідність цільового капіталу ендавмент-фонду Московського інституту міжнародних відносин в перший рік роботи мала від'ємне значення [6].

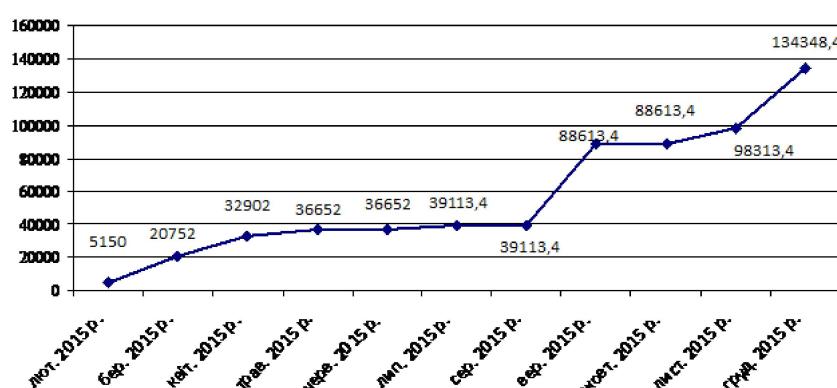

Рис. 3. Надходження членських внесків та спонсорської та благодійної допомоги Фонду розвитку банківської освіти та науки у 2015 році, грн
Джерело: побудовано на основі [13]

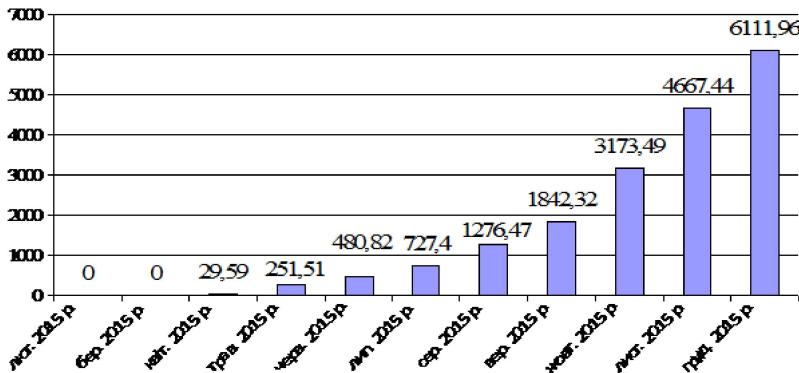

Рис. 4. Динаміка пасивних доходів Фонд розвитку банківської освіти та науки у 2015 році, грн

Джерело: побудовано на основі [13]

На нашу думку, основними проблемами недостатнього розвитку ендавменту вищих навчальних закладів в Україні є:

- законодавчо не визначений механізм створення ендавменту, зокрема в системі вищої освіти. Проте, у Проекті Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 року задекларовано необхідність унормування механізмів створення та управління ендавментами, а також перетворення існуючих фондів при закладах вищої освіти на прозорі ендавменти із закріпленими цілями та стратегічним планом використання дивідендів [10];
- низький рівень інформаційної обізнаності населення щодо ендевментів;
- недостатній розвиток благодійництва серед осіб, що мають надвисокі доходи;
- відсутність належної державної підтримки благодійництва;
- низький рівень дохідів населення як одного із можливих благодійників ендевмент-фонду;
- сумніви потенційних благодійників щодо ефективного розміщення цільового капіталу;
- відсутність стимулів для благодійників ендевменту (на сьогодні стимулом для благодійників в Україні є лише згадка в загальному списку благодійників на сайті фонду, відкриття іменної аудиторії, викарбування імені на спеціальній «меморіальній дошці», отримання індивідуальної відзнаки від студентів навчального закладу, безкоштовного місця на паркові або пам'ятного сувеніру, право висадки дерева на Аллії Слави Інституту Міжнародних відносин тощо);
- брак висококваліфікованих фахівців фінансового ринку, в тому числі тих, які б уміли працювати з коштами ендевмент-фондів.

Висновки. Незважаючи на вищезазначені проблеми доцільність розвитку ендевменту як додаткового джерела фінансового забезпечення вищих навчальних закладів в Україні не викликає сумнівів. Узагальнення зарубіжного досвіду дозволило виявити основні переваги діяльності ендевмент-фондів, серед яких: застачення інвестицій в систему вищої освіти; недоторканність цільового капіталу ендевмент-фонду; використання інвестиційного доходу лише на цілі, визначені статутом при створенні ендевменту; довгострокова перспектива діяльності фонду для вищого навчального закладу, а також прозора і зрозуміла діяльність ендевмент-фонду для благодійників. Загалом вважаємо, що актуальність створення ендевментів в системі вищої освіти України буде залежати від розвитку фінансової незалежності вищих навчальних закладів та зростання конкуренції на ринку освітніх послуг.

Перспективи подальших досліджень полягають у дослідженні результатів діяльності ендевментів, що створені в Україні та пошуку додаткових джерел фінансового забезпечення системи вищої освіти.

Література.

1. О порядке формирования и использования целевого капитала некоммерческих организаций [Электронный ресурс]: закон Российской Федерации от 30.12.2006 № 275-ФЗ – Текст. данные. – Режим доступа: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_64939/ (http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_64939/) – Заголовок с экрана.
2. Про вищу освіту [Електронний ресурс]: закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. : станом на 28.09.2017 р. / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. – Назва з екрану.
3. Isaeva M. A. Законодательные условия формирования целевого капитала некоммерческих организаций России и США: сравнительный анализ / M. A. Isaeva // Вестник Чувашского университета. – 2011. – № 4. – С. 419 – 424.
4. Леонов А. В. Эндаументы: место в системе финансирования высшего образования и опыт применения в мире и в России / А. В. Леонов // Современные исследования социальных проблем. – 2012. – № 1(09). – С. 6 – 24.
5. Нестеренко Ю. Н. Организация фондов целевого капитала в России и за рубежом / Ю. Н. Нестеренко, Е. М. Волкова // Экономический журнал. – 2010. – № 19. – С. 141 – 146.
6. Отчетность // Фонд развития Московского государственного института международных отношений // fund.mgimo.ru.
7. Про фонд // Фонд розвитку Інституту Міжнародних відносин // iifund.org.
8. Прус Л. Р. Застосування ендевмент-фондів у формуванні фінансового потенціалу некомерційних організацій / Л.Р. Прус // Торгівля і ринок України. – 2009. – № 27. – С. 463–469.
9. Рябков К. Ендевмент у вищій освіті: світова практика і українське сьогодення [Електронний ресурс] / К. Рябков, В. Покідіна. – Текст. дані. – Режим доступу: http://cost.ua/files/endowment_report_2015-11-20-final.pdf (http://cost.ua/files/endowment_report_2015-11-20-final.pdf). – Назва з екрану.
10. Стратегія реформування вищої освіти в Україні до 2020 року [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/01/strategiya_reformuvannya_vyshchoyi_osvity_2.0.pdf (http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/01/strategiya_reformuvannya_vyshchoyi_osvity_2.0.pdf). – Назва з екрану.
11. Субанова О.С. Фонды целевых капиталов некоммерческих организаций: формирование, управление, использование: монография / О. С. Субанова. – Москва : КУРС, 2011. – 120 с.
12. Фонд розвитку // Інститут Міжнародних відносин Київського національного університету ім. Тараса Шевченка // www.iir.edu.ua.
13. Фонд розвитку // Львівський інститут Університету банківської справи // www.libs.ubs.edu.ua.
14. Эндаумент-фонды (фонды целевого капитала) государственных и муниципальных образовательных учреждений: организация деятельности, состояние и перспективы развития : практ. руководство / Я. М. Миркин, К. Б. Бахтарасва, А. В. Левченко, М. М. Кудинова. – Москва : Финансовый университет, 2010. – 144 с. – С. 36-37.
15. Fitzpatrick, D. Harvard vs. Yale: Which Is the Best Investor? [Електронний ресурс] / D. Fitzpatrick // The Wall Street Journal, 2014, Nov. 3. – Режим доступу : <http://online.wsj.com/articles/yales-endowment-tops-harvards-again-in-battle-of-investment-returns-1415048450> (<http://online.wsj.com/articles/yales-endowment-tops-harvards-again-in-battle-of-investment-returns-1415048450>).
16. Healy, B. Endowment investment returns for Stanford and Yale top Harvard's [Електронний ресурс] / B. Healy // The Boston Globe. – 2014. – Sept. 24. – Режим доступу : <http://www.bostonglobe.com/business/2014/09/24/investment-return-for-stanford-endowment-tops-harvard/KWlwLmxjTu6luUeCk9FWcl/story.html> (<http://www.bostonglobe.com/business/2014/09/24/investment-return-for-stanford-endowment-tops-harvard/KWlwLmxjTu6luUeCk9FWcl/story.html>).
17. Vilensky, M. Yale University endowment jumps to \$24 billion [Електронний ресурс] / M. Vilensky. – Режим доступу : <http://www.marketwatch.com/story/yale-university-endowment-jumps-to-24-billion-2014-11-06> (<http://www.marketwatch.com/story/yale-university-endowment-jumps-to-24-billion-2014-11-06>)

References.

1. Государственная Дума Российской Федерации (2006), Law of Russian Federation "About the order of forming and use of having a special purpose capital of noncommercial organizations", available at: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_64939/ (http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_64939/). (Accessed 23 October 2017)
2. The Verkhovna Rada of Ukraine (2014), The Law of Ukraine "About higher education", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (Accessed 28 September 2017).
3. Isaeva, M. A. (2011), "Legislative terms of forming of having a special purpose capital of noncommercial organizations of Russia and USA : comparative analysis", *Vestnik Chuvashskogo universiteta*, vol. 4, pp. 419–424.
4. Leonov, A. V. (2012), "Endowments: place in the system of financing of higher education and experience of application in the world and in Russia", *Sovremennye issledovaniya social'nyh problem*, vol. 1 (09), pp. 6–24.
5. Nesterenko, Ju. N. (2010), "Organization of funds of having a special purpose capital in Russia and abroad", *Jkonomicheskij zhurnal*, vol. 19, pp. 141–146.
6. The official site of Endowment MGIMO (2017), "Financial statement", available at: <http://fund.mgimo.ru> (Accessed 24 October 2017).
7. The official site of growth of Institute of the International relations fund (2017), "Financial statement", available at: <http://fund.mgimo.ru> (Accessed 24 October 2017).
8. Prus, L. R. (2009), "Application of endowment-fund is in forming of financial potential of noncommercial organizations", *Torhivlia i rynok Ukrayiny*, vol. 27, pp. 463–469.

9. Riabkov, K. (2015), "Endowment in higher education: world practice and Ukrainian present time", available at: http://cost.ua/files/endowment_report_2015-11-20-final.pdf (Accessed 24 October 2017).
10. Strategy of reformation of higher education in Ukraine 2020 to, available at: http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/01/strategiya_reformuvannya_vyshchoyi_osvity_2.0.pdf (Accessed 24 October 2017).
11. Subanova, O.S. (2011), *Fondy celevyh kapitalov nekommerscheskih organizacij: formirovanie, upravlenie, ispol'zovanie* [Funds of having a special purpose capitals of noncommercial organizations : forming, management, use], KURS, Moscow, Russian Federation.
12. The official site of Institute of the International relations of the Kyiv national university is the name of Taras Shevchenko (2017), "Growth fund", available at: <http://www.iir.edu.ua>. (Accessed 24 October 2017).
13. The official site of the Lviv institute of banking University (2017), "Growth fund", available at: <http://www.libs.ubs.edu.ua>. (Accessed 24 October 2017).
14. Mirkin, Ja. M. Bahtaraeva, K. B. Levchenko, A. V. and Kudinova, M. M. (2010), *Jendaument-fondy (fondy celevogo kapitala) gosudarstvennyh i municipal'nyh obrazovatel'nyh uchrezhdenij: organizacija dejatel'nosti, sostojanie i perspektivi razvitiya: prakt. Rukovodstvo* [Endowment-funds (funds of having a special purpose capital) of public and municipal educational institutions : organization of activity, state and prospects of development: practical guidance], Finansovyj universitet, Moscow, Russian Federation.
15. Fitzpatrick, D. (2014), "Harvard vs. Yale: Which Is the Best Investor?", *The Wall Street Journal*, [Online], available at: <http://online.wsj.com/articles/yales-endowment-tops-harvards-again-in-battle-of-investment-returns-1415048450> (Accessed 3 Nov 2017).
16. Healy, B. (2014), "Endowment investment returns for Stanford and Yale top Harvard's", *The Boston Globe*, [Online], available at: <http://www.bostonglobe.com/business/2014/09/24/investment-return-for-stanford-endowment-tops-harvard/KWIwLmxjTu6luUeCk9EWcl/story.html> (http://www.bostonglobe.com/business/2014/09/24/investment-return-for-stanford-endowment-tops-harvard/KWIwLmxjTu6luUeCk9EWcl/story.html) (Accessed 24 Sept 2017).
17. Vilensky, M. (2014), "Yale University endowment jumps to \$24 billion", [Online], available at: <http://www.marketwatch.com/story/yale-university-endowment-jumps-to-24-billion-2014-11-06> (http://www.marketwatch.com/story/yale-university-endowment-jumps-to-24-billion-2014-11-06) (Accessed 24 Nov 2017).

Стаття надійшла до редакції 13.12.2017 р.

(<http://www.poligrafua.net/>) (<http://www.bigmir.net/>).
ТОВ "ДКС Центр"

Bropy.